

Naročnina: doma na skilpni naslov mesečno 2 D., na posameznoga 2 Din. 50 par.

V inozemstvo mesečno 6 Din. Z M. Listom, M. Ogracekom i kalendarom letno 100 Din.

Plačati se mora bar mesečno naprej.

Štev. položnice 11806.

Rokopisi se ne vračajo.

NOVINE

SLOVENSKE KRAJINE

Vredništvo v D. Lendavi hš. 67, uprava v Črensovcih, Slov. Krajina.

Cena oglasov: cela stran 800 Din., pol strani 400 Din. i tak niže. „Poslano“ i med tekstom vsaka reč 2 Din. Mali oglasi do 10 reči 5 Din., više vsaka reč 1 D. 50 p. i oglasna taksa posebi. Popust po dogovori.

Lepo priznanje.

Iz vrst našega širitelstva smo dobili sledeče sporočilo: „Pridem k ednoj bogatoj hiši, v šteroj je vsega v obilnosti, penez, hrane i vsakojakoga blaga. Opišam gospodara, če si naroči za novo leto Novine. I da mi sledeči odgovor: „Ne. To pa zato, ar so popi vsi s Kleklom vkup prevrgli, samo siromake podpirajo, na nas bogatce pa ne mislijo. Agrarno zemlo so tudi samo siromakom spravili, nam bogatcom pa niti grude ne. Tü so vsi ednaki, Klekl takši, kak ovi popevje i tej takši kak Klekl, samo na siromaka mislijo“.

Tak daleč se glasi poročilo. Mi na nje etak odgovorimo.

Iz srca se zahvalimo tomi bogataši, ka nam je duhovnikom tak lepo poštenje skazao, ka nam je tak velko čast dao. Inda so nas zato grizli, ka smo prej skopi, ka je naš žep vsikdar prazen za druge, ka naše vreče nema dna. Zdaj pa, hvala Bogi, toga ogrižavanja več ne. Zdaj smo s tem zagrešili, ka siromake podpiramo. O kak radi te greh na sebe vzememo. S tem smo krepko stopili v Kristušove sledi, ka je tudi kak siromak živo i v prvoj vrsti za siromake. To je i naša dužnost, ki smo njegovi namestniki. Bili bi največši krivci, če bi zemelske darove tistim spravljali, ki je v obilnosti majo, za siromake pa se ne bi brigali. Te ne bi zaslužili imena, da smo drugi Kristušje, da ne bi smeli nikak praviti, da mesto Kristuša smo poslani.

Kristuš je prvo siromaške pastirčke zvao k svojim jaslicam, ar najraj ma siromake, i je more najraj meti po svojoj božoj večnoj pravičnoj lübezni. A pozvao je pa z istov lübeznostjov, k svojim jaslicam tudi bogate tri krale, ar on vse lüdi, siromake i bogatce šče zveličati, kak je tudi oboje zveličao i pastire i tri krale. Tak delamo tudi mi duhovniki. Vsem, siromakom i bogatcom se skrbimo z ednakov lübeznostjov za dušno zveličanje. V telovnih potrebčinaj pa pomagamo siromakom, ar tej pomenkanje trpijo, ne pomagamo pa bogatcom, ar tej majo vsega za dovole i ne potrebüjejo pomoči telovne i je tudi ne prosijo. Vsaki pošten bogatec ešče rad da siromakom i nas duhovnike podpira v pomaganji siromakov. Proti nam bršejo i nas špotajo samo skopi bogatašje, ali škrtlašje, skopačje. Od teh pa Kristuš ete strašne reči pravi: „Ležej je vože v iglo potegnoti, kak bogatci v nebesa priti“. Pa probaj samo debelo niti napelati v šivankino vüho. Niti to ne bo šlo, kak bi pa potem vože potegno! Takši skopačje držijo samo za greh duhovnikov, če siromake podpirajo v vremenitnih potrebčinaj, gda tej pomenkanje trpijo. Drugi nikdar. Bog nas pa i vsakoga čuvaj te poti, na šteroj bi vože mogli potegnoti v iglo, ar se ovak ne zveličamo. Nišče pa ne misli pri tom na naše darovitne, pobožne, pravične premožnejše lüdi.

Edno lepo priznanje da izjava gornjega skopača tudi g. Klekl, Jeriči i drugim duhovnikom, da so najmre oni spravili krüh našemi siromakom narodi te, gda so se borili, ka te dobi agrarno zemlo i to po pravičnoj niskoj ceni. Gda de se zgodovina pisala, de se z zlatimi črkami pisalo, ka so gladnomi narodi v Slov. Krajini krüh spravili duhovniki, gda so se borili v dühi okrožnic sv. Oče, Kristušovoga namestnika za njega.

Če samo ednoga pridobiš, da si naroči „Novine“, si pomagao drugomi priti do istine, ka je apoštolsko delo.

Kmeta bi radi rešili...

Resitev kmetskih dugov je ne v tom, ka bi kmete-dužnike obvezali plačila, nego v tom, ka tak vredimo svet, da kmet svoje duge lejko plača.

Kmet dužnik je dobo od svojega vüpnika vrednost i to vrednost mora povrniti. Kakšo vrednost je dobo: penez, blago, živinče, ali zemlo, to nas nikaj ne moti. Vrednost je dobo v hasnüvanje i to vrednost naj vrne poštenomi, ali nepoštenomi vüpniki. Toda samo, dobleno vrednost — nikaj več. Težave v rešavanji toga pitanja nastanejo samo zato, bi lejko povedali — ka mam „kmetske duge“ samo zato, ar so vüpniki dali v istini menšo vrednost, kak bi jo radi dobili od svojih dužnikov.

Bogatin je, pravimo, odao 1928 leta kravo za 5000 dinarov. Te penez je izposodo svojim sosedu — siromaku s tem, ka plača 10% obresti i šumo. Dužnik je redno plačüvao obresti, letno 500 Din., — šume je ne rešo — ali zato, ar je potrebuüvao penez za drugo reč, ali zato, ar vüpnik nikdar ne terjao nazaj šume, — zadovoljen je bio, če ma zavüpanja vrednoga dužnika. Dnes, 1935 leta dobiš za 5000 Din tri lepe krave, zato pa če hočeš dobiti za svojo šumo dnes 5000 Din, hočeš dobiti več, vekšo vrednost. Dužnik je pošteno plačao — lejko, ali žmetno interese — to je postranska reč, ali plačao je, bio je pošten, poštüvanja vreden dužnik. Zakaj bi zdaj toga poštenjaka kaštigali s tem, ka naj da vüpniki poleg pošteno plačanih interesov ešče trikratno vrednost za to, kaj je dobo v hasnüvanje? Krščeniki, ali je takša žela poštena? Ali poznate božo postavu, štera takšo krivico dovoli? I če pomislimo: kak so nastali nerešivi kmetski dugovje i kak so tej narasli na strašne milijarde — pridemo do spoznanja, ka samo zato, ar dnes terja po človečoj postavi vüpnik več, nego je dao pred leti svojemi dužniki.

Ali drugi primer:

Kmet je küpo zemlo od mešetarov veleposestva — plüg po 10.000 Din. Pred osmimi leti je na toj zemli zraslo pravimo 10 metrov pšenice, meter v vrednosti 250 Din, ali vküper v vrednosti 2500 Din. Zemla je v ednom leti, dala štrtino küpne cene. Dnes — računajmo po teži isti pridelek — to je 10 metrov, ali vrednost pšenice je spadnola na 120 dinarov. Celoletni pridelek je vreden samo 1200 i ne kak pred osmimi leti 2500 Din. Bedak i brezsrčnež bi pravo: ar so spadnole cene, je gor plačao dužnik, če bi pa narasle cene — bi gor plačao vüpnik... Eden ma srečo, on dobi, drugi ma — smolo — on zgübi... Poganško mišljenje! Pri napisanji dužnoga pisma ne bilo guča od sreče, ali nesreče, nego samo od zavüpane vrednosti, od duga. Da je to mogoče, ka eden pri takšoj küpčiji „zaslüzü“, drugi pa „zgübi“, to je samo znak, ka je postava, štera predpisüje red pri küpčiji, — slaba, popravila potrebna. Pravi red pri küpčiji i odaji ne dovoli igre s srečov, ali z nesrečov i trdim, ka mamo dnes rešavati „kmetske duge“ samo za to, ar je zakon slab, ar dovoli lov 'na srečo tam, ge bi mogli meti opravilo samo z dužniki i z vüpniki.

Rešitev, pametna rešitev kmetskih dugov — je zato po našem mišljenji v tom, da, ali popravimo zakon, šteri je dovalo „srečolov“ med vüpniki i dužniki, ali pa napravimo zakon, šteri vzeme po slepoj sreči pridobljeno večvrednost vüpniki i to večvrednost v primernoj obliki vrne tistomi, šteri je večvrednost plačao: zaduženomi kmeti.

Da bi se bole razmili — povedati moramo ešče eto:

Lujz, mlinar v Bakovcih majo v hranilnici 100.000 Din duga. „100.000 Din“, to je samo lüdem razumliva oblika vrednosti, šteri so dobili v penezaj od hranilnice. Pod tov oblikov je bila skrita prava vrednost teh penez pred desetimi leti, kda so se zadužili naš Lujz. Za te penez so küpili stroje i popravili streho svojega mlina. V stroje i v popravilo strehe je bilo skrito človeče delo. Dnes bi za te stroje dali samo 40.000 Din i za popravilo strehe samo 100.000 Din. Če bi dnes popravljali mlin naš Lujz, bi meli samo 50.000 Din duga. Pa ne zato, ar bi bilo skrito v stroje i v streho menše človečega dela, nego zato, ar se je v številka podana oblika te vrednosti spremenila. Pred desetimi leti 100.000 Din je pokrivalo telko prave vrednosti, kak dnes — 50.000 Din! Mlinar Lujz, poštenu vüpnik, so prevzeli v hasnüvanje gotovo vrednost, plačali so interese po pogodbi, dnes bi radi vrnili njim zavüpano vrednost, to se pravi, ka so poštenjak od pete do glave i zato bi meli to kazni, ka morajo dati za prevzeto vrednost dvakrat več? Zakaj? Po nakštem zakoni? Samo po slabom človečem zakoni. Pravična postava pa, štera je napisana v düšo i v srce vsakoga pravičnoga moža — pravi — ne smeš dati dnes več, kak samo 50.000 ar pod tov oblikov je skrita tista vrednost, štero ti je dao vüpnik v hasnüvanje pred desetimi leti.

Naš Lujz plačajo 50.000 Din i mislijo po svojoj zdravoj pameti i po svojoj poštenoj krščanskoj düši, ka so napravili svoje. Žekutor, sodnija, vüpnik pa majo svojo pesem, tej terjajo — priznamo po postavi! — ešče 50.000. Zakaj? Ar je postava slaba. Mlinar Lujz so vredni i potrebni pomoči. Ali kak? Pomoč lejko pride na dva načina. Ali tak, ka se dug postavno zniža na „pravo vreenost“, ali pa tak, ka mesto Martina plača država večvrednost, zednim pa naloži na te dobiček vüpniki takšo dačo, kakša je potrebna, da se brez dela, samo po sreči pridobljena vrednost vzeme i da v hasnüvanje vsem prebivalcom države. „Ja!“ bi zavcivili vüpniki, „to je krivica; mi smo reskivali... dobiček pripada nam, ar zgübi bi bila tudi naša“. Prazno jamranje. Dužnik je po postavi obvezan, ka plača zavüpano vrednost i da odškodnino za hasnüvanje. Vüpnik je po postavi zagotovljen, ka če je zebrao pravoga, vrednoga dužnika, potem dobi nazaj zavüpano vrednoščo i za hasnüvanje te vrednosti dogovorjeno odškodnino, interese. „Reskiranje“ je srečolov, za srečolove nemamo i ne smemo meti dužna pisma. Tüdi tisti izgovor ne drži, ka vüpnik ne vidi v düšo dužnika. Vrednost se zavüpa samo vrednim i če ne moreš zebati sam takšega dužnika, zavüpaj svojo vrednost v upravljanje takšim, šteri so v tom dugovanji izküšeni, šolani lüdje. „Vrednost“ je plod težkoga dela, vrednost je liki naš vsakdanešnji krüh, zato je potrebno, ka z vrednostjov ravnaajo pamet, poštenje i do skrajnosti izpelana pravičnost.

*

Država že več let rešava zadužene kmete s tem, ka ne da vüpnikom prosto roko, ka bi tej prišli do svoji penez, do svoje-dužniki zavüpane vrednosti. Kmetsko imanje je zaščiten, do zadužene kmetije nema pravice vüpnik. Ta zakon je zapelao na slabo pot dosta, jako dosta prle poštenih kmetskih dužnikov i je napravio največ škode ravno kmetskomi stani. Dnes kmet nema „kredita“, to se pravi, ka njemu malo što zavüpa vrednost, ne dobi posojila, „nema porge“. Zgübleno zavüpanje pomeni zgübleno po-

štenje i če pomislimo, ka je v našoj državi skoro deset milijonov tak po dobro mišlenom zakoni od poštenja oropanih kmetov, potem se ne čüdim, ka „vse stoji“, ka je gospodarsko življenje mrtvo, ka ne more živeti kmetski stan, pa tudi ne drugi stanovi.

Našim kmetom morajo vrniti zavüpanje, poštenje! Rešitev kmetskih dugov je nujna reč, zato je smešno, ka ešče dobimo kmete, šteri v svojoj slepoti kriči po zaščiti.

Dužnika veže pogodba i to pogodbo ne sme razveljaviti tista oblast, štera je zato tü, da pomaga i ne škodi kmetskomi stani.

Pametna pot je ta, naj se dovoli vsakomi vüpniki, ka izterja svojo dužniki zavüpano vrednost, to se pravi — naj se briše zaščita zaduženih domačij, grüntov, zednim pa naj se napravi takši zakon, šteri ne dovoli, ka bi vüpnik prišeo do nezaslüzenoga haska. Pri vsakoj odaji kmetskoga posestva naj se točno določi prava vrednost dužniki zavüpanih dobrin, to vrednost naj vzeme vüpnik, — če ne more inači, s silov, pa bomo meli v najkrajšem časi palik kredite vredne kmetije i zavüpanja vredne kmete. Črvido sadje odpade, ali to ne bo v škodo zdravom.

*

Za „rešitev“ toga pitanja je več načrtov. Edni pravijo, naj kmet, dužnik plača 50.000 Din, če je podpisao dužno pismo od takše šume. Če ne more plačati včasi, naj plača skoz dugo vrsto let; naj v obrokah — to je — v rataj — rešava dug i plačüje obresti, interese. Takši „predlog“ je krivičen, ar četüdi v rataj, pa bi vendar rad dao vüpnik več — nego njemu ide. V ednoj šumi, ali v rataj plačana vekša vrednost je krivica, je kaštiga za poštenoga dužnika. Ta rešitev pravi: če na ednok odsečem mački rep, de grda, svet — šteri to delo vidi de se zgrazao, zato napravimo inači. Vsako leto eden falaček, pa bo svet miren, ar se pomali navadi na mačke brez repa...

Drügi plan, po šterom bi radi rešili dužne kmete je te, ka bi prej samo ništerne, te vredne... dali pod zaščito, druge pa izročili vüpnikom v milost i ne milost. Tüdi ta rešitev je poganska! Mi poznamo poštene i nepoštene dužnike. Poštenu je tisti dužnik, šteri je v hasnüvanje zavüpano vrednost ohrano i jo rad plača, povrne, kak je to dogovorjeno z vüpniki, ne da pa — i to si tudi zamerkajmo: če je pameten — tüdi nešče dati več, nego samo telko, kelko je prejeo. Tisti „dužniki“ pa, — šteri so napravili njim zavüpano tüjo vrednost, šteri po svojoj krivdi ne morejo, ali neščejo plačati — so ne dužniki, to so navadni cigani, te lüdi mi ne štejamo med zadužene kmete, nego med kaštige vredne i potrebne slepare. Hvala Bogi, takših dužnikov nemamo dosta i če jih mam, so jih napravili nepošteni vüpniki, šteri so „reskirali“, ar so mislili na slabo stran zakona i so šteli oskübsti svojega dužnika, kak oskübe vertinja zaklano kokoš. Nepošteni dužniki nemajo nikaj sküpnoga z zaduženimi kmeti. Slepaj je šteo slepariti slepara? Lejko. Za takše lüdi ešče ma paragrafe vsaka sodnija!

Tretji, od „gospodarskih krogov“ priporočena rešitev bi bila ta, ka bi država dala štampati nikše na pol penez... s šterimi bi kmetski dužniki plačali vse svoje dugove. Te na pol penez bi kakši 12 let rešavala dužniki s pravimi penezi — i potem bi meli samo prave penez, ar bi od teh na pol penezov telko vničili vsako leto, kelko so plačali na račun rate dužniki v pravi penezaj... Ista igra, kak pri prvom i drugom načrti... Kmet dužnik naj plača več nego je dobo.

Kak bo „rešila“ vlada gospoda Stojadinovića to samo na videz žmetno pitanje zdaj,* kda pišemo te vrste, nišče ne ve, istina pa je i ostane, ka je samo edna pravična rešitev mogoča, tista, štera stoji na etom temeli:

1., dužnik je dobo vrednost, to vrednost mora povrniti vupniki;

2., kelko je prejeo, telko naj plača, pa niti pare več;

3., niti eden vupnik nema prave, ka bi dobo vekšo vrednost od tiste, štero je zavupao kmeti dužniki;

4., kmet dužnik ne potrebuje zaštite pred poštenim vupnikom, potreben pa je zaštite, ka ga ne vniči slab zakon, šteri iz dužnoga pisma napravi čisto navadno srečko, s šterov se lejko „gvina“ pa tudi zgubi.

Kovačova Julika.

* Pripomba. Med tem se je to pitanje začasno že rešilo i deloma v smislu tih povedanih pravičnih navodil. V parlamentu pa ešče naprej dala eden odbor, ki stoji iz 30 kotrig. Dela se na to, da bi država prevzela vse kmetske duge i bi njej dužnicje odplačivali v dugih letaj svoj dug, kase bi pa plačala država. Tak bi tudi vlagatelj prišli do svojih penez. Tej najpre ne smejo nikaj zgubiti, država naj njim povrne, ka so vložili.

NEDELA

druga po sv. Treh Kralaj.

Berilo iz pisma svetoga apoštola Pavla Rimlanom. Bratje! Mamo dare, ki so po danoj nam milosti različni, če proroštvo, naj bo po navuki vere; če dvorjenstvo, naj bo v dvorbi; što je vučiteo, naj bo pri včenji; što je tolažnik, naj tolaži; što milošćino deli, naj jo v preprostosti; što je predstojnik, naj bo z gorečnostjo; smilenje skažuje, naj je z veseljom. Lubezen bodi brez jalnosti. Sovražite hudo, držite se dobroga; bratski se med sebov ljubite; v poštovanji eden ovomi prvijte; v gorečnosti ne bodite počasni; v duhi bodite goreći; Gospodi služite; v vupanji se veselite; v nevoli potrpajte; v molitvi vztrajajte; s svetimi v potrebaj delite; gostolubje gojite. Blagoslavljajte tiste, ki vas preganjajo, blagoslavljajte jih i ne kunite! Veselite se z veselimi i jočite z jokajoćimi; bodite nad sebov edne misli; ne hrepenite po visikih stvareh, nego se držite nizkih.

Evangelij (Janoš 2). Tisti čas je bila svadba v Kani galilejskoj i Ježušova mati je bila tam. Pozvani je pa bio na svatbo tudi Ježuš i njegovi vućeniki. I gda je vino zmenkalo, pravi Ježuš njegova mati: „Vina nemajmo“. Ježuš joj pravi: „Kaj je to meni i tebi, žena? Moja vora šče ne prišla.“ Njegova mati pravi dvorjenikom: „Kajkoli Vam pove, vćinite!“ Stalo pa je tam po šegi judonskoga očišćavanja šest kamenitih vćrov, ki so držali po dve ali tri mere. Ježuš jim pravi: „Napunite vćre z vodo“. I napunili so jih do vrha. Nato jim pravi: „Zajmlite zdaj i nesite stavešini“. I nesli so. Gda je pa stavešina pokuso vodo, ki je postala vino, i ne znao, odked je — dvorjeniki pa, ki so bili vodo zajeti, so znali — pozovi zaroćnika i njemu pravi: „Vsakšji človek davle najprle dobro vino, i gda se napijejo, te slabše. Ti si dobro vino dozda prihrano.“ Tak je v Kani galilejskoj vćino Ježuš prvo čudo i razodeo svoje veličastvo — i njegovi vućeniki so vervali v njega.

Bog je Adama stvorio iz zemle. Eva pa je bila vzeta iz Adamovega rebra. S tem je bila postavljena tesna zveza med možom i ženov, odvisnost žene od moža pa dužnost, da more mož ženo tak ljubiti kak samoga sebe.

Bog sam je bio, ki je združio Adama i Evo v redno zvezo, v zakon. Zato je zakon najsvetejša i najstarejša zveza med ljudmi. Bog sam jo je postavio v začetki sveta, on sam joj je dao svoj prvi blagoslov. To pomeni, ka bo zakon trpo do konca sveta.

Hižni zakon je pa tudi najsvetejša zveza med ljudmi. Sveti je bio njegov začetnik, najpre Bog; svetiva sta bila Adam i Eva v tistom času, sveti je bio tudi njiva namen, da bi se množio človeći rod na zemli. (Mnogo ljudi misli, ka je prvi greh Adama i Eve bilo nećisto življenje med njima. To je pa ne istina. Bog njima je celo zapovedao naj tak živeta, ka se bodo rodila deca. - Greh sta vćinolila z nepokorščinov proti Bogi, ka sta jela s prepovedanoga dreva.)

Ljubezen.

Ne vgasi je hitra hoja, ne vetra piš hladan, še manj je konec boja, Ko dan postaja že temán...

Le zveća se temine brezdnó, vihar silneje zahrumi, ne moreš soditi već trezno, glas ćudni v srcu govori:

„Iz onostranstva najvećja sila sem, že od življenja prvih dveh dozda sopotnica ljudem — in borba proti meni — najvećji greh!“

Najlepši dar iz boćje roke, umrla nikdar ne bom ker najboljši mi otroke sprejema večni dom...

Ime je moje ćudovito — luć, ki najbolji greje, majhne in velike, med spoli ne poznám razlike, do vseh predalov srćnih ćuvám ključ.

Pred mamo vsakdo pade na kolena, pa naj bo to zadnji berać ali prvi vladar, ne uide mi tajna nobena — najlepših skrivnosti je v meni vratar!

K izvoljencem pridem bogata kot morje, v njih vćasih strašno zabućim, a toliko pazim, da src ne zdrobim, dam plaćo: neskonćno obzorje...

V svetle večerne zarje se je glas zaplel, bol srćnih ran je prenehala, glas skrivni je počasi onemel... Kak dolgo bo tihota ostala?

Razgled po katolićanskom sveti

Belgijski junaki. Belgiski redovnik Predragoga Srca, O. Damians, je vnoća leta dvoro strašnim gobavim betećnikom na otoki Malokaj i mro tu v zapušćenosti kak gobavac mućenik najlepše lubezni do blićnjega. Njegove ostanke je Amerikanska vlada s sposebnov ladjov dala odpelati do Newjorka, gde je je prevzela belgijska trgovinska ladja „Mercator“. Smrti ostanke velikoga belgijskoga sina se bodo pokopali v rojstnom mestu i vesi Fremeloo poleg Lovaina.

Drugi belgijski redovnik, O. Lejenna Leo, ki je na Fidži otokaj 34 let dvoro gobavcom, je pa zdaj zbećzao na gobi i je spravlem na otok Malokaj, odkod se nikdar već ne vrne med svet. Takše junake samo katolićanska cerkev rodi.

Veliko kat. cerkev je zidao na svojem imanju polski knez Radzivil Albrecht v Swyrinowi. Pri zidanji so njemu pomagali vojaki, ki so tam namješćeni v vojarnah, ki lećijo na državnoj meji.

Gda pa sta z grehom odstopila od te svetosti, se je sam Sin boći smilćvao te, gda je na svadbi s prvim svojim ćućećom zakon povelćiao.

Kristuš je tudi to staro i sveto zvezo povzdignó v števito. Presado je drevo naravnoga življenja v zemlo nadnaravne milosti pa je tak zbolšao. Tak kak vrtar. On vzeme ćrstvo, zdravo dreviće iz proste narave pa je presadi v svoj vrt. Tu je vcepi s plemenitim cepjom. Cepleno drevo bo rodilo dosta lepši sad kak divje. Tak je Kristus drevo zakona skopao iz zemle, v šteroj bi naj rodilo samo naravno sadje, je prasado v svojo sv. Cerkev i je poćlahtno, da rodi tudi nadnaravno sadje milosti. Pogodba med možom i ženov za življenjsko zvezo je postala po Kristušu vidno znamenje nevidne milosti boće. Zato sv. Pavel pravi, da je hižni zakon veliko svestvo.

Kelko lepše bi se pripravljali za zakon vsi, ki bi meli v misli njegovo svetost! Kak vse inaći bi živeli kristijani v zakoni, ći bi jih globoko prešinjala njegova svetost! Vsi tisti, ki ste v zakoni ali šćete v njega iti, pomislite, kak sveti, kak velićasten, kak vaćen stan je to.

Dom, šola in učitelj.

Z velikim zanimanjem sem ćital v zadnji številki „Novin“ razmišćljavanje, ki je imelo zgornji naslov „Novine“ so pać pogodile eno najvaćnejšo vprašanje današnjega ćasa, zakar ji naj velja vse priznanje.

Namen in cilj vzgoje je, da razvija in tudi utrdi v otroku vse one duševne in telesne sile, ki so potrebne za življenje. Pri vzgoji so štirje ćinitelji, ki odloćno plivajo na duševni in telesni razvoj gojenca; z drugimi besedami, ki so odgovorni za srećo ali nesrećo bodoćega ćloveka. Ti ćinitelji so: dom, šola, cerkev in okolica. Jasno je, da morajo ti ćinitelji hoditi eno in isto pot, da se morajo med seboj podpirati in izpopolńjevati. In ako to storijo, potem se lahko oponašajo, da so stvorili svojo dolćnost. Ker je delo teh ćiniteljev zelo vaćno, bomo govorili o svakem posebej.

I. D o m.

Starši, ki so dobro vzgojili otroka, so mu ostavili najlepšo dedino, so poklonili drućbi najlepši dar. Slabo vzgojeno dete se razvija v bić, ki neusmilćeno bije roditelje, ki tepe vso sosesćino. (Pribil.)

Dom je najprirodnejše vzgajališće; lahko doseće najvećje uspehe, ako se vzgojna sredstva pravilno rabijo, drugaće povedano: ako imaju starši sposobnost in razumevanje za vzgoju svojih otrok. Vzgojna sredstva, ki jih ima dom, nima drugi vzgojni ćinitelj. Oće in mati ter bratje i sestree, je oni srećen krog, v katerem se otrok lahko razvija v srećnega ćloveka i lahko postane koristen ćlan ne samo svoje oćje okolice, ampak tudi sploh drućbe. Mati s svojo ljubeznijo, oće s svojo autoritetom sta ona dva faktorja, ki vplivata najodloćnije na svojega otroka. Materina ljubeznost, poboćnost, marljivost i skrbnost so tako velika vzgojna sredstva, ki pućstijo v otroški duši trajne uspehe. Oćetova skrb za dom i gospodarstvo, njegova resnost i trezno življenje blagodejno i preprićevalno vpliva na mlado bitje. Navedli smo le dva najvaćnejša faktorja domaće vzgoje, ki bi morala ustvariti in lahko ustvarila srećno bodoćnost majhnoga ćloveka.

Toda kaj vidimo v življenju? Bodimo odkriti i upajmo povedati: da domaća vzgoja v velikih-velikih procentih ne prinese tisti sad, kateřega bi morali prićakovati. Kaj je torej temu vzrok? Vzrokov je mnogo; navedli bomo le najvaćnejše:

Politićni pregled.

Boji v Afriki. 14. januara je bilo objavleno uradno poroćilo abesinskoga generalnoga štaba, ki pravi, da Italijani jako moćno bombardirajo pokrajino Sokoto. Dne 10. januara so Italijani bombardirali Sokoto, tak, da so zaćgali i razrušili celo mesto Sokoto. Letala so vrgla na prebivalstvo tudi tri plinske bombe i je zavolo toga deset ljudi oslepeló, nad 50 pa jih je tećko ranjenih. Bomba je razrušila tudi cerkev sv. Marije, ki je bila puna vernikov. Većina vernikov je pobita. — Italijanski zgrabljenci v Desje pravijo, da ropajo i rušijo cerkve predvsem oddelki eritrejskih domaćinov.

„La Desperata“ prelćknjana. Inozemski opazivaći trdijo, da se je letalska eskadra „La Desperata“ vrnila nazaj s svojega napada na mesto Amba vsa prelćknjana od abesinskih protiletalskih strojnica i topov. Trdi se, da je pri toj priliki bio moćno ranjen sin Mussolinija Vittorio Mussolini, ki je komaj odneseo svoje življenje. Abesinski strelci iz protiletalski topov so raznesli strojnico na njegovom letali pa razbili vrata i sploh napravili na letali velikansko škodo.

Nemci od poloćaja na frontaj. Tećaven poloćaj generalov Maravigne i Birole. Posebni vojni strokovnjak „Frankfurter Zeitung“ objavlja poroćilo od zdaćjnoga poloćaja na severnom abesinskom bojišći: Mesta Makale Abesinci še neso zavzeli, ar Italijani neso izpraznili svoje postojanke v mestu, nego njihov poloćaj je naravnost obvćpen. Obstoja nevarnost, da bodo ti oddelci popunoma obkoljeni od ćet

1. Roditelji smatrajo še zmeraj otroka za neko breme, ki jim je pri svakem delu na poti.

2. Prazen je izgovor staršev, da nimaju ćasa za vzgoju svojih otrok.

3. Starši, posebno pa oće komaj ćaka, da bi otrok nekoliko zrasel ter bi dobio dobrega tećzaka. (Res je, da v današnjih tećkih gospodarstvih razmerah je potrebna pomoć otrok pri gospodarstvu; toda ne v taki meri i n v taki zgodnji mladosti, kakor to vidimo v življenju, in upravićeno.)

4. Vaćen vzrok je tudi, da domaća vzgoja nima pravega cilja i namena, ter se vćrši po že izhoćeni poti. To se pravi: „... Kakor so oće mene vzgojili, tako bo dobro tudi za moćjega otroka.“

5. Starši ne upošćevaju ne loćkalne, še manj pa splošne življenske razmere, ki pa so eminentne vaćnosti pri vzgoji.

6. Starši so zgubili oblast nad svojimi otroci, ki pridejo vsled tega najvećkrat v krepćlje slabe drućbe.

7. Roditelji se premalo brigaju za zvezo med domaćo vzgoju i drugimi vzgojnim ćinitelj, kakor n. pr. z cerkvijo in šolo.

8. Zelo vaćen vzrok za nepovoljno domaću vzgoju je, da so starši premalo poućeni o vzgoji i o pravilni uporabi vzgojnih sredstev, kar povzroća popustljivost i nećo nezanimanje do vzgoje. Otroci popustljivih staršev postanejo pravi bić svojih roditeljev i drućbe. V tem oćiru so „Novine“ že marsikaj dobrega storile, bodo pa morale sistematićno obravnavati ta velevaćen problem i dajati nasvete staršem.

9. Najvaćnejši vzroki slabe domaće vzgoje, ki jih pa vćzameno skupaj zaradi njih sorodnosti, so: nemoralnost nekaterih drućin, prepir med starši i alkoholizem. V takem zraku vzgojeni otroci z dobrimi lastnostmi so bele vrane.

Vsi ti nedostatki so već ali manj splošni, — razen zadnjega — toda Bog nas varuj, da bi veljali za vsako drućino. Ne! Poznamo drućine, ki so vzgojili svoje otroke v prav znaćajne ljudi, pridne i skrbne gospodarje i s tem so si postavili najlepši spomenik!

Vzgoja je tećko pa tudi odgovorno delo, zato poloćite starši roko na srce i odgovorite odkrito na vprašanje: „Da li ste stvorili svojo sveto dolćnost pri vzgoji svojih otrok?“

dezasmaća Kase Sebata, ki je s svojim hitrim napredćvanjem pretrgao že vse zveze med Makalov i ozadjom. Še obvćpnejši je poloćaj Italijanov na postojankaj, na drugoj strani mesta Makale, kje so izvršile silovit sćunek ćete rasa Sejuma, okreplene po ćetaj dezasmaća Kebebe v sedli Aboro. — V velikanskoj zadřegi so Italijani tudi pri mestu Gehvate v smeri proti Hauzieni na podroćji Geralte, kje je tudi z vseh strani stiskajo ćete rasa Sejuma. Će se tćkar posreći Abesincem predeti, potom bo mesto Makale naravnost v oklepi i Italijani v mestu bodo morali ali poloćiti oroćje ali pa vmreti od glada. Na bojišće pri Makali prihajajo vsaki den izvrstne ćete rasa Mulugete, ki pa jih Italijani zadrćujuje z ostrim topovskim strelanjem. To je tudi vzrok, da Abesinci nešćećo izvršiti frontalnoga napada na mesto, ar hoćećo za cenu malih žrtev vnićiti i pognati sovraćnika v beg. Že tćjedan dñi se v italijanskim vojaćkim krogaj ne govori od drugoga kak od tećkoga poloćaja vojske generala Maravigne i ćet Askarov na zapadnom bojišći severne fronte. Vsi so mnenja, da se bota mogla tak general Maravigna, kak general Birolla mećniti v severnoj smeri proti reki Mareb, će hoćeća, da se izogneta sramoti, da bi jima Abesinci prebili bojno ćrto. Ćeprav se v zadnjem ćasi vnoća gući od etakšji borb, ki se vodijo zlasti na sećli Abora v skrajnoj zapadnoj meji Tembiena i na karavanskoj cesti Makale—Adua, to še ne pomeni, da razpolagajo Italijani v teh krajih z velikimi bojnim silami.

GLASI.

SLOVENSKA KRAJINA.

Navuk za tretjred sv. Frančiška je dnes teden 26. jan. v Črensovcih po večernici, večernice ob 2. Po vodili, na štero so tretjeredniki oblubo položili, ka do je verno držali, so dužni se vsi mesečnih shodov i navukov vdeležiti, ki ne so po velikom zroki zadržani.

Na podporo Novin so poslali: Dr. Sesardič Mirko, ban. zdravnik, Bel-tinci, 20 Din., Lukač Jožef, Bakovci, 2 Din., Černi Terezija, Renkovci, iz Francije 29-25 Din., Kristijan Pertot 40 Din. Vsem tem darovnikom, kak i onim, ki so bili dnes teden objavljeni, prisrčni: Bog plačaj.

Sv. Sebeščan. Naš g. oskrbnik so nam naročili brez naše prošnje i žele „Slov. Gospodara“ v kat. hiše. Zavolo siromaštva je to preveliki aldov za nas. Naj zato prosijo Slov. Gospodara upravo, ka nam ga pošle za nižano ceno, če le mogoče za polovično ceno. Tudi bi jih prosili, naj naš domači list Novine tudi priporočajo, pri šterom listi smo mi gorizrasli i postali dobri krščeniki i dobri državlani. Vsi dobri listi naj se podpirajo, predvsem pa domači.

Pozdrav pošilajo: Jug Marija iz Francije, svojim domačim, vredniki Novin i celoj cankovskoj fari; **Morčič Cecilija** iz Beograda istotak.

Nesramnosti na vlaki. Bilo je par dni pred božičom. Z vlakom (tovornim), šteri pride večer v Soboto, se je pelala edna mala družba moškij. Med njimi je bila tudi edna ženska. Popotniki na vlaki so bili tihi i resni. A ta ženska s par moškimi je s svojim nesramnim gučom to zbranost popotnikov motila. Gučala je tak grdo, ka se to ne dostaja niti za ednoga najbole razvuzdanoga brezverca. Žalostno je 3—4 tistoj ženski priporočamo, naj se drugoč pela med živinov, kama tudi spada, či sodimo po njenij gučaj. Popotnike prosimo, naj drgoč naznanijo, či se šče kaj takšega zgodi, kondukeri.

Tečaj za odbornike krajevnih organizacij JRZ. za lendavski srez. Vršo se bo v Črensovcih v Našem Domi 22. jan. v sredo. Začne se ob 8 i trpo bo do 12. Predavala bodeta g. Vesenjaj Ivan, bivši minister, i Kranjc Marko, tajnik JRZ. Spored predavanj je sledeči: 1) Naš kmetijski program; 2) komunizem — razdiralec kmetstva; 3) naša samouprava; 4) svetovna politika i gospodarstvo pa mi.

Cene ido gor pri živini. V zadnjem časi se suče cena živine na živo vago 3—4 Din. kila. Angleži kupujejo i se lahko še slabše vrste blago spravi v penez. Mi smo se pogodili z Anglijom, dajo bomo podpirali proti Italiji, ki vodi krivično bojno proti Abesincem s tem, ka nikaj ne bomo v Italijo izvažali. Angleži so se pa obvezali, da za kritje naše zgube v Italiji, sami poskrbijo trg za naše pridelke.

Dražba kožuho v Ljubljani bo 27. t. m. na velesejmi. V neprilikaj, ki nam je stvarja zdajšnji težki gospodarski položaj, so te dražbe še bole na mesti i koristnejše kak kdakoli prle. Kim več lepoga blaga se bo zbralo, tem ugodnejše bo vnovčenje plemenitoga lovskoga pridelka. Što ma kožuho vno, naj jo kimpri pošle na naslov „Divja koža“, Ljubljana — Velesejem.

Prečitite to pismo. Chatean, dne 17. dec. 1935. Častiti gospod urednik! Najprle se Vam lepo poklonim Hvalen boji Jezus Kristuš. Pa se Vam lepo zahvalim na rednom pošiljanji Vaši listov. Pa vidim, ka žmetno shajate v tiskarni, zato sam Vam poslao malo podporo. Poslao sam Vam 291-35 Din. pa to razdelite na sledeči način: Prosim kalendar za leto 1936. 100 Din za naročnino za leto 1936, 50 Din na podporo sirotišnice Deteta Marijke v Turnišči, 50 Din na podporo Marijinoga Ogračka, 25-35 Din na podporo Novin, 41 Din pa za naročnino ostanje za leto 1937. Z odličnim spoštovanjem — Vrbani Jožef. — Tak se glasi to pismo. Trda, žulnata delavcova roka je pisala, a z plemenitim kršćanskim srcem. Dokeč mo meli takše duše, ki do podpirale sirote i kršćanski tisk, se nam ne trbe bojati, ka prepadne naš narod.Vr.

Žižki. Gospodinski tečaj vodijo naše č. sestre. Tečajnic je trinajset, štere so pri svojem zadnjem obiski obiskali tudi nas bivši kaplan, g. Bejek Janoš, sebeščanski farni oskrbnik. — V popolniji zapuščenosti brezi vse vrednosti je vmro Copot Janoš, bivši dober kmet naše občine. Mirat je prišo v svojo bivšo hišo, štera je že davno odana. Žrtv alkohola je pokojni, Bog njemi bodi smileni.

Korovci. *Žalostna smrt 20 let-noga mladenca, našega domačina.* Dne 4. januara se je vraćao iz Avstrije nazaj v domovino 20 letni *Mihalč Pepi*, po nedovoljenoj poti. Rojen je bio v Gradci. Njegov oča je bio pristojen v Korovce, mati je nemica. Njegov oče je bio že pred vojskov namešćen na cestnoj železnici v Gradci, i leta 1914. včasi v začetki svetovne bojne je spadno, kda je šče Pepija niti na sveti ne bilo. Preminočega leta, gda so tisti nemiri bili v Avstriji, je Avstrijska vlada izgnala skoro vse tujce državlane i tak je tudi Pepi mogeo v domovino, čeravno njemi je bila popolnoma nepoznana. Šo je na nabor v Maribor i od tistec zraven k vojakom še mladolen, da spuni svojo dužnost do krala i domovine. Pred dvema mesecoma je prišo na dopust k svojim sorodnikom. Ali deteča lubezen do matere, ga ne pustila, da bi svoj dopust preživo pri rodbini. Šo je k orožnikom, naj njemi dovolijo, da de šo k svojoj materi, štero je tak lübo. Orožniki so njemi toga ne mogli dovoliti. Zato se je podao po skrivnoj poti prek meje k svojoj dragoj materi. I zdaj po preteki dopusta se je pali po skrivnoj poti vraćao prek meje k svojim poznancom. Nesreća pa je zahtevala nači. Komaj kakši sto korakov od meje so graničarske krugle za večno končale njegovo mlado življenje okoli poldneva. Dobo je tri strele i vse naprej: ednoga v desno ramo, ednoga v nogo i ednoga v pluća. Jako nas to boli, zakaj je k smrti streljen i zakaj ne samo ranjen. Obmejni prebivalci so čuli vse strele i tudi kričanje, i zadnjega šteri je vgasno življenje Pepija. Komisija je prišla okoli 4 vöre zadvečera. I zdravnik je ugotovo, da je streljen kakši 40—50 stopajov daleč od meje. Za pokop je poskrbela občina. Pokop je bio 6. januara popoldne ob 1 vöri. K zadnjemi počitki so ga sprevodili domači i cankovski gasilci z godbov. Telko naroda ešče nigdar ne bilo na Korovskom cintori kak se je zbralo pri pokopi našega Pepija. Pa tu oko ne bilo sühoga pri govoraj, štera sta mela g. načelnik gas. čete Korovci Gomboc i mladenec Dravec Franjo. V govoraj sta opisala njegovo življenje i delo, da je ne bio begunec i tudi tihotapec ne i vendar je mogeo s svojim življenjom plaćati pot, po šteroj se je vraćao v domovino. Njegovova mati je izjavila, da je pokojni meo pri sebi 400 Din. penez i žepno vüro. Pri mrtvom so pa drugo ne najšli, kak samo nikšipar dinarčkov i 4 šilinge, vüre pa tudi ne. Gde je to zgübo, ne znati.

500 milijonov bonov dobimo na konci januara ali v začetki februara. Tak je izjavo finančni minister Dušan Letica. Te bone podpišejo banke i privatniki, ki majo peneze i je ne morejo vodati. S temi bonami se ne nižna vrednost našega dinara, ar Narodna banka ne da niti pare kcoj.

Starostna preskrba pri Karitas. Vnogo jih je, šteri na stara leta nemajo niti falaćeka kriha, i so odvisni od milosti i nemilosti drugi ljudi. Življenje takših je žalostno! Vnogi celo obvićpajo! Kakša usoda čaka vas na stara leta, ne vete. Edno pa lećko vćinite, da se vnaprej rešite skrbi. Zavarjte se za „starostno preskrbu“ pri Karitas. Kak je stem zavarvanjom? Primer: 24 let stara peršona si žele po preteki 25 let zagotoviti izplaćilo gotove šume. Odloći se, ka bo mesećno plaćivala 40 Din. Po preteki 25 let njoj Karitas izplaća 12.800 Din. Če bi pa zavarovanec prle vmro, izplaća Karitas vćasi celo zavarvano šumo. Če bi se zavarvanec smrtno ponesrećo, izplaća Karitas taki dvojni zavarvano šumo... Ka pravite k tomi? Obrnite se kemprie na vodstvo Karitas v Maribor, Orožnova ul. 8, na uredništvo Novin v Črensovcih, ali na g. Schinko Jožefa v Lendavi, Rous Štefana v Beltincav, ali Skalar Jožico v Soboti.

Ivanci. Na Tri Kralovo smo meli lepe pesmare. Prišli so najpre iz Gančan, oboroženi kak Abesinski vojaki z kolićami i mesto, da bi popevali lepe Tri Kralovske pesmi, so popevali: „Aufbiks!“ Lepo, spodobno delo je to od ganćkih dećkov! Hvalo pa lećko

dajo samo tomi, da mi ivanćarje pošćujemo naše svetke i da smo verni katolićanje, zato ka če ne bi takši bili, bi Vam pokazali pot, kak Abesinci Taljanom. Malo menje kuraže i već lübezni! — *ženitveni čas je tu.* Na Ivancih mamo samo dosta voglednikov, parov pa niednoga. Zvedlo se je ravno zdaj, da bo občinski odbor na Ivancih meo sejo zavolo popravka rrvno tiste ceste, gde se telko voglednikov natirava, da so jo popolnoma ponućali. Pa bo vekši kuluk! No, vej do znonkar korteše gavaleri, da prevzemejo te kuluk na sebe. — *Polovici zime bo skoro konec.* Priblićzavle se čas, da znova zberemo svoje moći. Takšemi deli se tudi pripravla ivanćjska gasilska četa. Dne 12. I. je mela zvünredno sküpsćino. Na toj sküpsćini so se važna dela rešavala. Vse to pa ne težko, zato ka so vsi gasilci na svojem mesti i tudi pošten i odloćni moćje. Ka se vse dela i pripravla pri toj ćeti, pa bote skoro zvedeli. Gasilci naprej, ne pa nazaj kak rak. — *Tovajija pri nas tudi ne preneha.* Te dni so poiskali pali g. vućiteľa. Vkradnjeno je već stvari, ne se pa moglo dognati, ka vse, zato ka ne bilo doma g. vućiteľa i gospe. Kda se vrneta, bomo že znali. Gosp. vućiteľ je srećen, zato ka ga tej dragi gostje vsako leto večkrat obićećjo. — *Politićno gibanje za novo stranko* se tudi zaćinja i že moćno napredüje. Trbelo bi samo, da nas g. poslanec malo obićećjo i rastolmaćijo toćnejše program, zato ka šče mamo nekaj naprednjakov (JNS.), ki pravijo, ka so že pri kreti. Tej naprednjaki se že tudi informirajo za vukove koće, ka do bole strašljivo oblećeni. Ne bojimo se Vas! Pаметen Prekmurec zna, da je rešitev za njega edino g. Korošćeva stranka, v šteroj je tudi naš g. poslanec dr. Klar.

Čebelarska podružnica v Bogojini: bo mela svoj letni obćni zbor v nedelo 2. febr. ob 3 vüri popoldne po večernicaj v prostoraj narodne šole. Na dnevnomo reći so poročila o delovanji podružnice ino volitve odbora. Vabijo se vsi okolićki rojarje, da pristopijo kak kotrige k podružnici, ki se je osnovala lani meseca junija. Na obćnom zbori te ćili, kak velikoga pomena je za nas, da smo vćlanjeni, ar podružnica skrbi za prospeh rojarstva, zednim se bo tudi razpravlalo od delovanja za prišćestno leto. Kem već nas je, tem moćnejši bomo i već bomo dosegli. Kobilnoj vdeležbi vabi — Odbor.

Premešćeno vućitelstvo. Premešćeni so Zahnfuks Julija iz Turnišć na Hotizo, Farazin Dragojila iz Lendave v Ptuj, Sancin Jožef iz Tišine v Kamnik, Gorišek Šimon iz Lendave v Hotiće pri Litiji.

Popravek. V zadnjjoj številki Novin smo napaćno poročali, da je Horvat Izidor, vućiteľ v Lendavi s svojoj gospov premešćeni v Logatec. Premešćeni je k Sv. Duihi pri Logatci, ki je 780 m. visoko v goraj.

Lendava. Bivši okrajni glavlar na kranjskom i pomoćnik pri odvetniki dr. Pikuši Sima-Gall Friderik je vmro 9. januara. Pokojni je prišo z Kranjske v Slov. Krajino, kak je spadala v Jugoslavijo, je bio splošno poznani ćlovek i lübezniv do svakoga i kak nadarjen ćlovek, se je navćo tudi vogrski gućati. Molimo za njegovo duišo. — Elektrićni tok za pogone strojov je tudi podnevi dobila naša Lendava od 15. jan. naprej. — Sodišće je oprostilo dećka Lebara, od šteroga se je pisalo, da je edno žensko spovedavao v goricaj. Pri cerkvenoj oblasti zadeva ešče ne rešena.

Bistrica. Pri nas sta dva Bistrićanća začela podpise pobirati za višjo cerkveno oblast, naj bi ta nazaj dala v Črensoyce kaplana g. Bejeka. Podpisi so izročeni višjoj cerkvenoj oblasti. Pretećna većina fare prosisamo kaplana i se ne veće na nikšo osebo. Tak doloćajo najpre cerkveni podpisi.

Panonska konferenca.

V Londoni so te dni razpravlale štiri države: Anglija, Amerika, Francija i Japonska, kelko bojnih ladij naj bi smela meti štera teh držav. Japonsko odposlanstvo je pa spravišće zapüstito i se podalo domo. Ostale tri države razpravlajo še naprej, ali do soglasja gotovo ne prido, ar niedna nešće popüstiti od svojega stališća, vsaka šče kem već ladij meti, da se brani proti sovražniki.

Kratke novosti.

Voditeo Indov teško zbetećao. Mahatma Gandhi, voditeo Indov je teško zbetećao. Že se je mislilo, da duišo püsti, a teški beteg je nekaj popüsto i betećnik se bole počüti.

Angleške ladje pri nas. 19 Anglećkih ladij je priplavalo v Dalmacijo i ostanajo dugši čas pri našoj obali na obiski. V Spliti so bile Anglećke ladje slovesno sprećete.

Atentat na romanskoga glav-noga rabinara. Aurel Jonescu, dijak, je štirikrat strela na glavnoga romanskoga rabinara, senatora Njemovera. Djanje je zvršo pri zmešanoj pameti.

Koliko voznikov so mele mariborske temnice? Od leta 1889 do zdaj se je pokorilo v mariborskih temnicaj 13463 robov. Štatistika pa ne pove, koliko jih prišlo iz voze pobolšanih i koliko poslabšanih. Oboji so najpre prišli.

Što je prvi delao papir iz lesa? Pred 200 leti je Schäffer gledao, kak si delajo ose (ovseľe) gnezdo iz lesa, štero gnezdo je pa bilo mehko, ne pa trdo kak les. Probao je za tem sam delati iz lesa drugo snov i se njemi je posrećilo napraviti iz lesa prvi papir. Što je pa oso vćio na to? Njeni i naš Stvoriteo.

Štiri jezero let stare grćke pesmi so najdene v Egipti v vesi Medinet Madi. Pesmi je zloćo pesnik Izidoros. Najdene so y svetišći pogan-skoga boga Ermuthisa pod stebami.

Novi delavski list. V Maribori je izišla prva številka novoga lista za delavce pod naslovom „Delavska fronta“. Namen lista je v Kristušovom duihi se boriti za pravice delavcov proti socialnim demokratom i komunistom.

Dr. Horvat Anton pedeset let-nik. Ormoški zdravnik, koga tudi naša širša javnost pozna, je te dni postao petdesetletnik. Dobroćtniki i zdravniki prevnogij naših betećnikov njemi iz srca čestitamo i želemo, da ga dober Bog še duga — duga leta živi.

Sicilija ma tristojezero brezposelnih. Sicilija je pokrajina Italije na jugu. 300 jezero brezposelnih ma te, gda se veleposestniki koplejo v bogastvi. Ne bi trbelo Talijanim na Abesinijo gledati, lahko bi doma živeli, če bi se veleposestnišćko pitanje na hasek siromašćkoga naroda v duihi okroćnic sv. Oće rešilo.

„To neso lüdje, to so svinje.“ S temi rećmi je pozdravo svoje goste neki kelnar v Zagrebi na staroga leta večer. Te večer, to noć, od staroga na novo leto, so vse krćme v Zagrebi mele zabave. Prle so razposlale poziv i odzvalo se je nešćeto lüdi, v krasnih oblekaj i potrošili edno noć sto i sto jezero. Haske do meli znova tisti, ki komuniste podpirajo i do iz dobićkov razširjali komunistićene knige i spise. Na tej zabavaj je bilo grozno pijanćüvanja, bitja, nepoštenosti, celo edna ženska se je strlila, en moški pa v pijanosti odnoro, da je pošten kelner moge gornje reći povedati. „To neso lüdje, nego svinje.“

ZAHVALA.

Ob težki izgubi našega najboljšega, nepozabnoga oćeta, staroga oćeta, pradeda, tasta, brata, svaka, strica gosp.

ŠINKETZ MATIJO,

mehanićarja

izkreno našo prisrćno zahvalo vsem, ki so nam izrazili soćžale, poklonili vence in spremili dragoga pokojnika na njegovi poslednji življenjski poti v tako ogromnem stevilu.

Posebno se zahvaljujemo preć. g. kanoniku Slepce Ivanu, g. župniku Berdinu, g. školniku Csepregiju, dalje gas. ćeti in cehskemu drušćtvu, ki so na celu izkazali pokojniku poslednjo ćast.

V Nemćavcih, dne 12. I. 1936.

Žalućoći ostali.

Banque S. Baruch et Cie, 11. Rue Auber 11. Paris - 9 e.

odpremlja denar v Jugoslavijo najhitreje in po najboljšem dnevnom kurzu. Vršni vse banćne posle najkolantneje. Poštini uradi v Belgiji, Franciji, Holandiji in Luksemburgu sprećemajo plaćila na naše ćekovne račune: Belgija: št. 3064-64, Bruxelles; Francija: št. 117-94, Paris; Holandija: št. 1458-66, Ned. Dienst; Luxembourg: št. 5967, Luxembourg. Na zahtevo pošćemo brezplaćno naše ćekovne nakaznice. 24-13

Kmečka zveza ustanovljena.

Kmečki stan je zopet dobil priliko združevanja.

Kot glasila kmečke zveze se bodo smatrali razen nekaterih mesečnikov tedniki „Domoljub“, „Slovenski gospodar“, prekmurske „Novine“ in „Gorenjec“. V ta namen se bodo naprosila imenovana uredništva. Tuš Radio postaja bo bodoči odbor poizkušal pridobiti v ta namen, da podpira stremiljenja kmečke zveze. Ker letos kmečka zveza ne more več izdati svojega koledarja, kakor je to delala prejšnja kmečka zveza, se za letos proglasi „koledar Slovenskega gospodarja“ kot koledar kmečke zveze, ker je že v tem smislu urejen in ker je že priobčil tudi pravila nove kmečke zveze. Kmečka zveza se bo zanimala tudi za razne proračune in pri tem poizkušala posredovati, da naj bi bili ti proračuni taki, da bi ne obremenjevali preveč kmečkega stanu in da bi ne šlo preveč denarja v namene, ki niso tako potrebni, kot pa je kmečko gospodarstvo. V ta namen naj se tudi pazi, da bodo tudi proračuni za kmetijstvo dovolj visoki. Glede šolskega zakona naj se skrbi, da se ne bo izvajal samo za splošno izobrazbo, ampak predvsem tudi za srčno. V tem smislu naj se spremeni zakon ali pa naj se vsaj s pravilnikom to uredi v smislu vzgajanja srčne kulture. V interesu kmeta je tudi, da se takoj izda zakon o pobijanju korupcije. Lovski zakon naj se z banovinskim pravilnikom uredi tako, da bo imel od njega kako korist tudi kmet in ne samo lovci. Da se razbremenijo kmeta kot davkoplačevalca naj se posebno pazi na druge sloje, ki svoje knjige poslovnega značaja kaj radi vodijo tako, da je prizadeta država in ne plačujejo dovolj davkov ali vsaj ne v sorazmerju s kmeti, ki ne morejo svojih dohodkov tako prikrijevati. Banovinska uredba o ometanju dimnikov naj se takoj ukine in naj se nadomesti z uredbo, ki jo je izdal bivši oblastni odbor. Vse se naj nadalje stori, da se skoro napravi v Suhi Krajini prepotrebni vodovod. Prouči naj se nadalje vprašanje mestnih mitnin in naj se poizkuša najti tak izhod, da se odpravijo vsaj one mitnine, ki jih morajo plačevati najbolj revni podeželani. Nadalje naj se spremeni uredba pravosodnega ministra glede zapušćinskih razprav v tem smislu, da na njih delujejo še naprej mesto notarjev predstojniki sodišč. Ponovno naj se vpeljejo občinski posredovalni organi, da se na ta način prepreči zelo mnogo tožb in s tem izogne kmet mnogim stroškom in drugim sitnostim. Glede vzdrževanja cest naj se pazi na to, da zanje prispevajo predvsem oni, ki jih dejansko uporabljajo. Pazi naj se tudi na to, da bo kmet v uradu sprejet tako, kakor kak drug zastopnik in naj se v tem oziru napravijo primerni ukrepi.

Sprejetih je bilo še zelo mnogo drugih sklepov v prid kmetijstvu. Med temi je vprašanje članarine, katero vprašanje bo rešil novi odbor v tem smislu, da naj bo članarina čim nižja. Za materialna sredstva pa naj se naprosijo tudi one po zakonu določene ustanove, ki naj podpirajo kmetijska stremiljenja.

Po dve in polurnem zelo pestrem zborovanju so se navzoči razšli na svoje domove in nesli s seboj trden sklep, da bodo zastavili vse sile za čim boljše organizacijo kmetijstva v naši deželi.

Tako je zboroval naš kmet, ki je po dolgih letih trpljenja mogel končno vendar le povedati, kaj ga najbolj teži. Ko bodo pa urejene krajevne organizacije, bodo te pošiljale glavnemu odboru svoje utemeljene vloge, da jih glavni odbor zastopa pri merodajnih činiteljih in poizkuša izvesti vse načrte za napredek naše vasi. Prepričani smo, da bo nova kmečka organizacija prinesla v našo vas novo gospodarsko življenje in nov polet navzgor. Kjer pa je volja za delo, tam so tudi pravi in tudi vidni uspehi. Z veseljem do dela in z živahnostjo na vasi pa se bo začelo poživljati tudi ostalo naše gospodarstvo.

Naše domače reči iz starih časov.

Licinjine (Lucinjine) pogače. Na Lucinje se zajtra zaran pred suncom spečijo pogače s kakšeste mele i se tak napravijo, da so na križ (v obliki križa). Prle kak se v peč vržejo, se pogače na lopari skoz tram denejo (pri starinski hiži je bio tram, prek šteroga so licinjine pogače zdigavali precij nisko). — Eden mali falaček od tej pogač se vsikdar niha na drugo leto, drugo se pa da vsaj živini jesti, da so bole zdrave na očaj. (Črensovci).

Licinjine pogače se jejo celi den na Lucinje. Morajo biti hajdinske i brez soli. (Žižki)

Pred Miklošinjem se mlinarje postijo. Na Miklošinje pri meši svetijo, dajo na mešo. Nato se zberjo i pijejo.

Polaziči (Na Barbarinje, na Števanje, na novo leto in na Tri Krale deca hodi k sosedom voščit srečo, obilen pov, blagoslov pri deli itd.) Polaziči, ki pridejo, gda je živina že nakrmljena, so nej več polaziči. Polaziči morajo priti pred polaganjem. (Žižki)

1. Na sveti večer se je v lonce dajalo vsefelé zrnje, zamečka, železo i seno i se med pamučkov pod sto postavilo. Seno, ki je bilo v lonci, so davali telici — prveščici, da srečno skoti. Zrnje pa je dobila vsa živina, da bo prišestno leto bole zdrava. (Črensovci)

2. Pri kak lidje idejo k polnočnici, se mujejo v vodi, v šteroj se je kuhao koprek i rože, ki so je na veliko mešo blagoslavlat nosili, i to: kaline, gungetnice, balantinke, ščir, sunčenica, vratič, železen peter, smicki, Jezusova krf i druge rože z gréd. Gda na veliko mešo rože iz cêrkve prineséjo, je denejo najprle na zrnje, nato pa za tram porinejo. Te rože se nūcajo tudi, če što „strahé ma“. (Žižki.)

3. Po pamučki mora vért stepati sadoveno drevje, da de bole rodno. (Črensovci-Žižki)

4. Na sveto noč davlejo kravam jeličove vejke (iglice), ki so je v cêrkvi z božičnoga drevja vtrgnoli. Če krava edno iglico poje, zna gučati i pove, gde se mora kaj saditi. (Žižki)

5. Po polnočnici trikrat okoli hiže idejo i se spotoma trikrat prekrizijo. Pred srednjim oknom (če ma hiža „na podoknaj tri okna“) se stavijo, v hižo poglednejo i vidijo trügo, če prišestno leto što mrje pri hiži. — Če pa nihče ne morje, nikaj ne vidijo. (Žižki.)

6. Pred pamučkov se vsakši počeše, ar se na sveti den ne sme. Tudi pometati se ne sme na sveti den.

7. Pred pamučkov devlejo meso i kost (čonto) na drevo (nisiko, da pes lejko odnesé). Če je meso odnešeno, se pri tistoj hiži nekdo oženi; če pa pes kost odnese, nekdo od tiste hiže norje prišestno leto. (Žižki)

8. Gde na pamučko psi najbolje lajajo, tam se nekdo oženi.

9. Na sveti post morata biti na stoli dve stounici. Edno po obedu dol zemejo i jo v kišto denejo; z druge stonice drobtine devlejo v kišto do Trej Kralov. Na Tri Krale drobtine v gredaj posejajo i rože „iskrice“ zraštéjo. (Žižki)

10. Na sveti post mora polagač (ki živini polaga) pri obedu na vankiši sedeti. Če je bole debeli vankiš, bole debele bodo krave. (Žižki.)

Na Števanje.

1. Na Števanje pride sosid z vodov v krnički k hiži, vrže rdeče jaboko, ki je že za to pripravljeno, v vodo — i pravi deklam, naj se z jabukom mujejo, „da bodo friške i terdeče kak to jabuko.“ (Žižki)

2. Na novo leto i Števanje dekle nesmijo nikam k drugoj hiži iti. Če idejo, se z njih šalijo: „Ravno zdaj si mogla priti.“ (Črensovci)

Na novo leto se na sekiro (železo!) stopi, da je človik bole močen i zdrav.

Pisma naših iz tujine.

La Vallée Viglain, Francija, Černi Trezika iz Renkovec: „Vu veri tak mlačnoj Franciji sem zdrava, ka i vam želem. Naročim vse naše domače liste s kalendarom vred, da si tak skrajšam dugi čas, najbolje pa zavolo duševne potrebine, ar sam pri družini, štera komaj petkrat ide na leto v cerkev i jaz tudi ne morem. Pošlite mi liste, da si bar evangelium prečtem. Naročim vse naše liste tudi mojim domačim i prijatelici. Pozdravljam g. dekana Jeriča i svoje domače.“

Fujs Terezija, istotam, iz Prosečke vasi: „Prav lepo se Vam zahvalim na naših listaj, štere teško pričakujem vsaki teden. Če vaših listov ne bi mela, bi bila že ščista obvišana. Tu so katoličanci samo po krstnoj knigi, ne verjejo i bože sluge sovražijo. Komaj trikrat na leto me pustijo v cerkev, to je jako slabo, zato so mi potrebni dobri vaši listi. Naših ljudi je dosta na slaboj poti i teško pridejo nazaj na dobro pot. Zato prosim stariše njihove, naj se ne spozabijo ž njih. Pozdravljam stariše, brate, sestre, rod, prijatelice. Prosečane i vso sebeščansko faro.“

Prijatelju v tujini!

Pozdravljam prvič te sedaj, prijatelj v tujini!
Pozdrave nese vetrič naj,
iz tvoje domovine!
V spominu še mi čas živi,
ko skupaj sva živela,
ko skupaj v siju solčnih dni
vriskala sva in pela.
Podeli Bog Ti mnogo dni
naj Ti teko veseli
tam daleč v tujini.

Prijatelj naj trop vesel
Ti vedno spremlja pota,
naj podeli, kar boš želel,
nebeška Ti Dobrota!
To ti prijatelj tvoj želi,
ki je v domačih selih!
Ohrani srce zvesto Ti
kot v Tvoji prej bližini!

Antolin Andrej,
Beltinci

Što šče zvedeti, kda mrje, se mora tri dni pred Tremi Krali postiti. Na den sme pojesti po edno pšenično zрно. (Črensovci)

Svečnica.

1. Na Svečnico so se vsi pred suncom (v tmici!) v friškoj vodi muji i nató šli vó, gde so kleččki molili po 5 očanašov i zdravamarij na čast Blaženoj D. Mariji. (Črensovci)

2. „Na Svečnico devet dovíc sveč ponovi. Dovica je šla z gorečov svečov k drugoj dovici. Kda je z gorečov svečov v hižo prišla, je nagnola svečo, da je loj cupno na svečo, ki jo je pri toj hiži dobila, i jo vužgala. Nato je šlo dale i obiskala devet dovíc. (Črensovci)

Baláž je prvi rezáč. Na Balažovo se mora v gorica po večih sosidnjij gorica po edno rozgo vrezati. Če je gospodar v gorica, te on sam, ali što domači, če nikoga tam nega, pa vničar to napravi — „da bodo bouše gorice“. (D. Lendavske gorice)

1. Na vüzem, kda blagoslovleno meso domou prineséjo, morajo, prle kak v hižo stopijo, s korbom vsako jablan vdariti. (Žižki)

2. Na vüzem rano hodijo na roso Boga molit. Kleččki molijo (Pravijo, da po vzgledi jeruzalemskih žen. — Žižki)

Fanjščekova nedela se zove tudi „masna nedela“, ar na to nedelo svinško glavo kuhajo.

Fašenik se ženit šou,
mimo naše hiže šou.
Kama ideš fašenk ti?
Mé smo eti krédi tri. (Rakičan)

Da nede krtovinjekov, trbe na fanjšček po ogradi, gde so krtovinje, hoditi i žganike jesti. Kda te što pita, ka ješ, odgovoriš: „Krtovinjeke“.

(Dale)

Službena nāznanila.

Radio predavanja v letu 1936.

5. I. Ing. Rado Lah: Kmetijsko gospodarstvo.
6. I. Hladnik Jakob: Ovčereja- vir narodnega blagostanja.
12. I. Ing. Goriup: Nekoliko zlatih pravil modernega kletarstva.
19. I. Ing. Skubic: Organizirajmo sadne nasade.
26. I. Kmetijski nasveti.
2. II. Basaj: Zadržna oblika gospodarstva med drugimi kolektivnimi oblikami.
9. II. Flego: Ravnanje z vinom.
16. II. Basaj: Kaj nam prinaša novi združni zakon?
23. II. Ing. Muri: O prašičereji.
1. III. Ing. Janežič: Ameriški kapar San Jose.
8. III. Flego: Delo v vinogradu.
15. III. Gosak: Valenje, oskrba in prehrana piščancev.
19. III. Ing. Mikuž: O sortah krompirja v Sloveniji.
22. III. Inkret: Kako naj pospešujemo rejo malih živali?
25. III. Ing. Tavčar: O gozdarstvu.
29. III. Ing. Skubic: Zvišajmo rodovitnost sadnega drevja.
5. IV. Štrekelj: Solate in kapusnice.
19. IV. Ing. Pahor: Prehrana kulturnih rastlin.
26. IV. Ing. Kotlovšek: O gnojilih in gnojenju.
3. V. Ing. Šabec: Širša organizacija mlekarstva v Sloveniji.
10. V. Okorn: Čebelarjenje za med in rojenje.
17. V. Ing. Muck: O krmljenju goveje živine in prašičev.
21. V. Puš: Slovenski kmečki dom.
24. V. Kmetijski nasveti.
7. VI. Krošl: Sociologi o vasi.
11. VI. Ing. Muri: O planšarstvu.
14. VI. Ing. Lah: O poljedelstvu.
21. VI. Humek: O sušilnicah in sušenju sadja.
28. VI. Kocjan: O smotrenem zatiranju tuberkuloze pri gov. živ.
29. VI. Ing. Kotlovšek: Pleveli in škodljivci in njih zatiranje.

Pošta.

Černi Terezija, Champlie, Francija. Peneze prejeli i obračunali. Na letos na vaš dom i za vaj dve vse plačano. Bog plačaj na podpori za naš tisk. *Perš Janoš, Vučagomila.* Smo Vam poslali 3 M. liste i kalendar. Če je ne bi dobili, dajte nam na znanje. Pa če je komi ešče trbelo, nam tudi naznajte. Za deleže vsem dajate Novine v novom leti, ki je ščejo meti. Mi že naznamo v Novinaj, kelko šteri ma, pa že obračunamo vse. Kelko komadov naj pošiljamo, to nam stalno odpišite, zdaj ešče na stari račun pošiljamo. *Pintarič Franciška, Gerlinci.* Kalendar pošlite nazaj v Črensovec, potom č. sester v Soboti, kama je po priliki spravite. *Saković Štefan, Rogaševci 76.* List i kalendar smo za sestro poslali, ar ga naročila i njej ide. Prosimo, da se izpisana naročnina kempre porayna. *Kozar Jürj, Martinje.* Račun za i. 1935 je v redi. Tistih 200 Din je lani obračunanih. *Žilavec Jožef, Tropovci.* Hvala lepa, da ste tak dugo, do sive starosti bili širiteo. Bog Vam bo plačao vse trüde. Širitelstvo smo izročili Števanec Mihali, on nam bo javo, keliko naročnikov bo. Gda obračun napravimo, keliko ste ešče dužni, te vam volo spunimo. *Mekiš Roza, Trdkova.* Svoje M. liste i kalendar dobite, če ste ešče ne, pri celmeštri Ropoš Jožefi pri Gradi. Že na staro leto so vam je prinesli h Gradi. *Trplan Štefan, Večeslavci 80.* Kalendar i M. list smo Vam naravnost iz tiskarne dali poslati. Javite nam, če ste ga ne dobili. *Sukić Janoš, Boreča.* Poslali smo Vam 17 kalendarov brezplačno i 4 za polovično ceno, kak ste prosili. Te druge iščite tam, gde ste prve dignoli, vse je vküp poslano. Na konci decembra smo sprijeli 42 Din. *Zrim Franc, Kuzma 21.* Za i. 1935. ste vse plačali. Mar. liste i kalendar smo Vam poslali. *Sračnjek Viktorija, Sv. Jürj.* Peneze sprejeli, Bog plačaj za tak točno plačilo. List s kalendarom dali iz tiskarne poslati. Če ne bi dobili, nam taki javite. *Miholič Jožef, Šilinci.* Od Belec Janoša ne smo dobili poročila, da bi list stavili, zdaj smo ga. Zaostane Novine pošiljamo. Belec Imrijov višek vračunamo. Ka misliš, če bi se vino podragšalo, čeravno ga ne bi nišče več dobo i tudi ne bogše, bi je lüde ne pili? Ali če se kadilo podraži, lüde ne kadijo, čeravno več za to ne dobijo i bogše tudi ne. A želeta naj M. List, ar je 8 strani vekši gratao, naj bi samo 12 D. koštao i ešče brezplačen kalendar zraven, da, to je pa že zaistino greh, ar je krivica. Zato nas pa bide dober Bog, ar smo tak skopi do Njega i Njegove Matere. — *Vsem širitelom.* Prosimo vse širitele, da nam do konca januara naznanijo točno število naročnikov i nam dopošlejo naročnino za januar i februar notri.